

ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ ԱՐԱՐԱՏԻ 1896 թ., ՄԱՐՏ.

(Բ73a) ԱՆԱՆԻԱՅԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՀԻՐԱԿՈՒՆ[Ի]ՈՅ *

[ՅԱՂԱԳՍ] ՀԱՐՅՄԱՆ ԵՒ ԼՈՒԾՄԱՆ

Ա Հարցումն. Այսպէս լուայ ¹ ի հաւրէն ² իմէ ³, եթէ ⁴ ի Ժամանակի պատերազմացն ⁵ Հայոց ընդ Պարսս ⁶ Ժատիկ քաջութիւնք ⁷ լինէին ի Կամարականէն Զաւարայ. որպէս ⁸ Թէ ամաւարեայ աւուրքը երիցս յարձակեալ ի վերայ զաւարացն պ[ա186a]արսից՝ և հարկանէր յառաջնումն զկէս զաւուռն. և ի հետ մտեալ հարկանէր յերկրորդումն ⁹ զչորրորդ մասն զաւուռն. և յերրորդումն ¹⁰ զմետասաներորդն ¹¹: Եւ մնացեալքն անկանէին փախստեայ ¹² ի Նախճաւան, Թուով. ՄԶ.:

Արդ պարտիմք և մեք իմանալ մնացելովքս, եթէ ⁴ յառաջ քան զկոտորումն որչափ էին:

Բ Հարցումն. Այր մի յիմց մերձաւորաց գումարտ լեալ ի Բաշլ՝ եգիտ մարգարիտ շահուար ¹: Եւ դարձեալ ի տուն և հասեալ ի Գանձակ ² վաճառեաց զհասարակ մարգարտին ³ զհատն յիսուն ⁴ դրամ: Եւ եկեալ [ա186b] ի Նախճաւան ⁵ վաճառեաց զչորեւոր մասն մարգարտին եւթանասուն ⁶ դրամ զհատն ⁷: Եւ հասեալ ի Դուին ⁸ վաճառեաց զերկոտասաներորդ ⁹ մասն մարգարտին ¹⁰ զհատն Թ. դրամ: Եւ մինչ ¹¹ ի Շիրակ առ մեզ եկն և ունէր մնացեալ մարգարիտս ¹² հատս Թ.Գ.: Արդ գիտեա ¹⁵ մնացելովքս ¹⁴, Թէ ամենայն ¹⁵ քանի՞ մարգարիտ ¹⁶ է և կամ քանի՞ դրամ ¹⁷ գինք մարգարտին:

Ա

1. Ա «լուա»
2. Ա «ի յաւրէն». Բ «ի հորէն»
3. Բ «իմէ»
4. Ա «եթէ»
5. Բ «պատերազմաց»
6. Բ «ընդ պարս»
7. Բ «քաջութեամբ»
8. Բ «գաղափարազիր»
9. Բ «և ի յերկրորդումն»
10. Ա «և յերկրորդումն»
11. Բ «զմետասաներորդ»
12. Ա «փախստեայ». Բ «ի փախստեայ»

Բ

1. Բ «շահաւոր»
2. Բ «ի գանձանակ»
3. Բ «մարգարիտն»
4. Բ «Թ.»
5. Բ «ի Նախճաւան»
6. Ա «յեւթանասուն» «յ» գիրը ջնջման նշանով
7. Բ «զհատն Թ. դրամ»
8. Ա «ի թվին»
9. Բ «զ Թ. աներորդ»
10. Բ «չիք»
11. Բ «և մի ինչ»
12. Բ «զմնացեալ մարգարիտն»
13. Բ «և արդ գիտեայ»
14. Բ «զմնացելովքս»
15. Բ «ընդ ամենայն»
16. Ա.Բ «մարգարիտն»
17. Բ «դրամք»

* Տեղի սղութեան պատճառով այս համարում հրատարակում ենք միայն քննադիրս. հրատարակելի յառաջաքանը լոյս կը տեսնէ «Արարատի» առաջիկայ համարում:

- Գ. Հարցումն. Այսպէս լուս[ւ] ի վարդապետէն, եթէ ¹ գողեան մտին
ի Մարկիանոն Տրիկլին ² [բ73b] և գողացան զկէս և զչորսոր գանձուն,
և մտեալ [ա187b] գանձաւորացն գտին .նիւ. կենդինար և .վ. և .ն.
գահեկան ³: Արդ գիտեալ ի մնացելոցն, թէ ամենայնն որչափ էր գանձին ⁴:
25. Դ. Հարցումն. Հռոք ¹ ուխտին ² Սրբոյ Սոփեայ ³, զհինգ ⁴ մասն առ-
նուն սարկաւագունքն և տասն ⁵ մասն առնուն քահանայքն և .Միւ. լիտր
առնուն եպիսկոպոսունքն և .Ս. ⁶ լիտր ⁷ այլ ուխտն: Արդ գիտեալ, թէ
ընդ ամենայն ⁸ քանի՞ լիտր ⁷ լինի հռոքն ⁹:
50. Ե. Հարցումն. Հռոք սպայիցն ¹ բաշխի այսպէս, չորս ² մասն պատ-
ուաւորացն ³, .Բ. մասն աւագացն ⁴ և .ձ՞. կենդինար այլ հեծելոցն:
Արդ գիտեալ ⁵ թէ ընդ ամենայն ⁶ քանի՞ կենդինար լինի:
- [ա 187b] Զ ¹ Հարցումն. Հաղար կայր իմ ի պարտիզի ² և հոռոմ
մի եմուտ ի պատճառս զբաւանաց և ³ եկեր զհինգ և զ.Ժ. ⁴ մասն
հաղարոյն: Եւ իմացեալ իմ զորկորեութիւն ⁵ առն հանի զնա ⁶ արտաքս
և մտեալ համարեցի և գտի ունջ .ձ. և .Ժ. ⁷: Արդ գիտեալ, թէ ընդ
55. ամենայն քանի՞ ունջ լեալ է հաղարն և կամ քանի՞ ունջ կերեալ է հո-
ռոմին ⁸:
- Ը. Հարցումն. Ես ի Մարմետի էի ¹, յոստանի կամ[ս] արականաց ²,

1. Ա «եթե»
2. Բ «ի մարկենոն ատրիկլին»
3. Բ «գտին .նիւ. կենդինար .գ. ո. և շ «(=.Գ.Ռ. այն է՝ .Վ.=3000 և .Ո.=600)
4. Բ «Արդ գիտեալ ի մնացելոցն, թէ ընդ ամենայն որչափ լինէր գանձն»

- Գ
1. Բ «հռոք»
2. Ա «ուխտին»
3. Բ «սրբոյն Սոփիայ»
4. Բ «գ.ե.»
5. Բ «գ.ժ.»
6. Բ «բա.»
7. Ա «լիտր»
8. Ա «ընդ ամենայնն»
9. Բ «հռոք»

- Ե
1. Բ «իսպայիցն»
2. Բ «.գ.»
3. Ա «պատս. ուաւորացն». Բ «պատուաւորաց»
4. Բ «աւագաց»
5. Բ «գիտեալ»
6. Ա «ընդ ամենայն»

- Զ
1. Ա չէք
2. Բ «իմ պարտիզի»
3. Բ չէք
4. Բ «և զ .ժ.» (=ժե=15)
5. Բ «զորկորութիւն»
6. Բ «զնայ»
7. Բ «հարիւր և .ժ.»
8. Բ «Արդ գիտեալ թէ ամ քանի ունջ լեալ է հոռոմին»

- Ը
1. Բ «[]ս մարմետի է ()»
2. Ա «կամարականաց» Բ «կամարակայանաց»

40 և երթեալ յեզր գետոյն, որում³ Ախո[ւ]րեանն⁴ կոչեն, տեսի⁵ երամս
ձկանց և ետու արկանել ուռական⁶: Եւ հանին զհասարակն⁷ և զ «Դ.»⁸
և զ «Ե.» [ա 188a] երամայն: Եւ որ յուռականէն զերծաւ ի թարի ընկաւ.
և անցեալ գտի զնոսա քառասուն և հինգ⁹: Արդ գիտեա սորաք, թէ
ընգ ամենայն¹⁰ երամն քանի՞ ձուկն լեալ է:

45 Ը Հարցումն. Ի ժամանակի աստամբութեանն հայոց ի պարսից և
սպանանելոյն¹ Կամարականին Զաւրակայ² զլուրէն, գեապան արձակեաց
ոմն յազատաց³ հայոց առ թագաւորն պարսից գոյժ արկանել նմա. և
գնայր աւուրն յիսուն⁴ մլոն: Եւ զկնի «Ժ.» աւուր իմացեալ Կամարա-
կանին Զաւրակա[ւ] հետամտիկս առաքէր զկնի ունել զնա⁵, որք գնային
աւուրն «Զ» մլոն: Արդ գի[ւ]ա 188b] տեա⁶, եթէ քանի՞ աւուր հասանէին
50 նմա⁷,

Թ Հարցումն. Որս էր Կամարականացն ի Գէն¹ և կալեալ էր երէ²
բազում. [բ 74a] և ինձ որսամասն³ ետուն բերել վարազ մի: Եւ վա-
սըն զի անարի էր տեսլեամբն՝ կշռեցի⁴ և գտաւ փորձոտին «Դ.»⁵ մասն
ամենայն կշռոյն⁶, և գլուխն «Ժ.» մասն, ոտքն «Ի.»⁷, ժանիքն «Գ.»⁸, ան-
55 ձքն «Մ.» և «Ժ.» լիւոր⁹: Արդ գիտեա¹⁰, թէ ընգ ամենայն քանի՞ լիւր
էր վարազն:

Ժ Հարցումն. Լոք¹ մի կալան ի Մարմետի² ի գետն Երասխ³ և ես
կշռեցի զնա և գտաւ գլուխն չորս⁴ մասն ամենայն կշռոյն, և տուտն

3. Բ «Երում»

4. ԱԲ «ախորիեանն»

5. Բ «և տեսի»

6. Բ «ուռական»

7. Բ «զհասարակ»

8. Ա պակասում է «և զ. գ.»

9. Բ «զնոսայ .իւ. և .ե.»

10. Բ «թէ ամենայն»

1. Ա «սպանելոյն»

2. Բ «կամարականին և զօրակայ» Ա «զաւրակա»

3. Ա «արձակ ոմն յազատաց»

4. Բ «.

5. Բ «զնայ»

6. Բ «գիտեայ»

7. Բ «նմայ»

1. Ա «ի քէն»

2. Բ չիք

3. Բ «որսայմասն»

4. Բ «կշռեցին»

5. Բ «չորս»

6. Բ «կշռոցն»

7. Բ «ոտքն .ի. մասն»

8. ԱԲ «զ»=6, Պէտք է ուղղել՝ .Ղ.=90

9. Ա «լիւր»

10. Բ «գիտեայ» Այսպիսի ուղղադրութեամբ և ներքևում

1. Ա «լոկ»

2. Բ «մարպետին»

3. Ա «ի գետ յերասխ»

4. Ա «.գ.»

60 «Զ» և մէջքն «Ճ» լիար: Արդ գիտեալ թէ ընդ ամենայն քանի՞ լիար էր:

[ա 189a] ԺԱ Հարցումն. Այր մի վաճառական էանց ընդ երիս քաղաքս և բաժ¹ արարին յառաջնումն և հանին զկէս² և զերևոր իրացն: Եւ յերկրորդ քաղաքին թուեցին զոր ինչ ունէրն և հանին³ զկէս² և զերևորն. և յերրորդ քաղաքին անդրէն այլ թուեցին և հանին զկէս և զերևորն⁴: Եւ մինչ ի տուն եկն⁵ մնացեալ էին դահեկանք «ԺԱ»: Արդ գիտեալ թէ ընդ ամենայն քանի՞ դահեկան ունէր:

ԺԲ Հարցումն. Նաւակ մի առնել կամէի և իմ «Գ» դրամկունք իսկ կային և այլ ինչ ոչ կայր. և ասացի ցմերձաւորս իմ՝ Տօւք ինձ մէն մի¹ սակաւ ինչ, որ առնեմ [ա 189b] զնաւակս: Ոմն ետ «Գ» կշռոյն, և ոմն ետ զ«Գ»², և ոմն զ«Ե», և ոմն զ«Ի»⁵: Եւ իմ առեալ արարի զնաւակն: Արդ գիտեալ թէ ընդ ամենայն քանի՞ դրամ էր նաւակն:

ԺԳ¹ Հարցումն. Ոմն յաշակերտաց իմոց առեալ խնժորս գեղեցիկս ի Խալայ գայր ընծայեցուցանել ինձ: Պատահեցան նմա երեք² պարք ի խաղուց³ և հանին՝ առաջին պարն զկէսն և զ«Գ» մասն խնժորոյն, նոյնպէս և երկրորդն զկէսն և զ«Գ» մասն⁴, նոյնպէս և երրորդն⁵: Եւ զմնացեալսն⁶ երեք առ իս խնժորս «Ե»: Արդ գիտեալ թէ ընդ ամենայն քանի՞ լեւալ է⁷:

ԺԴ¹ Հարցումն. Գինի կայր ի մի կարասի. վա[ա 190a] ըզիւ կազմեալ էին. և թակոյկք կճեա[լ] երեք²: Եւ հրամայեցի հանել զգինին անդր. մին տարաւ զերեք³ մասն և մինն զ«Զ»⁴, իսկ միւսն զ«Ժ»⁵, և զմնա-

5. Ա «ընդ ամեն» այսպէս և ներքևում:

ԺԱ

1. Բ «բաժ» յետոյ սրբագրած՝ «բաժին»
2. Բ «զկէսն»
3. Ա «և հան. և հանին»
4. Բ «զկէս զերևորն»
5. Ա «եկ»

ԺԲ

1. Ա «մեն մի»
2. Ա «և մն զ«Գ»»
3. Բ «զ«Ի»» սխալ ընթերցուած = ԻԸ. .

ԺԳ

2. Բ չիք
2. Ա «երեք» Բ «Գ»
3. Ա «ի խաղուց»
4. Բ չիք «խնժորոյն» նոյնպէս և երկրորդն զկէսն և զ«Գ» մասն»
5. Բ «երրորդ»
6. Բ «զմնացեալս»
7. Բ «էր»

ԺԴ

1. Բ սխալմամբ «ԺԳ»
2. Բ «և թակոյկ գ. կըճայք»
3. Բ «զ«Գ»»
4. Բ «մին զվեցն»
5. Բ «զ«Ժ»» սն»

ցեալն⁶ յայլ ամանս հանին, և էր փաս «ԾԳ»։ Արդ գիտեալ թէ ամե-
նայնն⁷ քանի՞ էր լեալ։

85 ԺԾ¹ Հարցումն. Զի մի կայր ինձ աղնիւ² վաճառեցի և գնոցն «Գ» մա-
սինն կովեան գնեցի³, [բ74a] և «Է» մասինն այժեան, և «Ժ» մասին եղ-
նի, և «ՅԺԲ» դահեկանի ոչխարս առի։ Արդ գիտեալ թէ ընդ ամենայն
քանի՞ դահեկան լինի։

90 ԺԶ¹ Հարցումն. Ես եկեղեցի շինէի. գաղատոս մի կալայ², որ ա-
ծէր աւուրն «ՃԽ» քար, և յետ [ա190b] «ԼԹ»³ աւուր գործառնու-
թեանն⁴ միւս այլ գաղատոս կալայ², և ածէր աւուրն «ՄԺԲ» քար։ Եւ
որպէս նա նմա⁵ հաւասարեաց՝ եկեղեցին կատարեցաւ։ Արդ գիտեալ ե-
թէ ի քանի՞ աւրն⁷ հաւասարեաց։

95 ԺԷ¹ Հարցումն. Նաւ մի երթայր լի ցորենով և կէտ մի զհետ մը-
տեալ նաւին՝ նաւորդքն² երկեան և ընկեցին նմա³ կեր զհասարակ⁴ ցո-
րենայն։ Եւ յ«Բ»⁵ աւուրն ընկեցին զհինգ մասն մնացելոյն. յերրոր-
դումն⁶ զ«Դ» ի չորրորդումն զ«Է»։ Ապա ի նաւահանգիստն⁷ հասին և
մնաց «ԻՄ»։ Արդ գիտեալ թէ ընդ ամենայնն⁸ քանի՞ լեալ էր։

100 ԺԸ¹ Հարցումն. Ապաղարէ² մի էր իմ [ա191a] խանգարեցի³ և այլ
սպաս արարի. զ«Գ» մասն մեսուր մի արարի և զչորրորդ մասն այլ⁴ մե-
սուր արարի և զ«Ե» մասն⁵ «Բ» բաժակս արարի, և զվեցն երկու⁶ ըս-

6. Բ «զմնացեալսն»

7. Բ «ընդ ամենայն»

ԺԵ

1. Բ սխալմամբ «ԺԴ»

2. Բ «Զի կայր աղնիւ»

3. Բ «և գնեցի «Գ» մասեանն կովեան»

ԺԶ

1. Բ սխալմամբ «ԺԵ»

2. Լ «կալա»

3. ԼԲ «լե»։ Ընչուշտ ուղղելի՞ «ԼԹ»

4. Լ «գործառնութեանն»

5. Բ «բժ» և «Ժբ»

6. Բ «նմայ»

7. Բ «թէ քանի՞ օր»

ԺԷ

1. Բ սխալմամբ «ԺԶ»

2. Բ «նաւորդք»

3. Բ «նմայ»

4. Բ «զհասարակաց»

5. Բ «յերկու»

6. Բ «և յերրորդումն»

7. Բ «և ապա և ապա ի նաւահանգիստն»

8. Բ «ընդ ամենայն»

9. Լ «լեա»

ԺԸ

1. Բ սխալմամբ «ԺԷ»

2. Բ «ապարխարէ»

3. Լ «խանկարեցի»

4. Բ չունի «մեսուր մի արարի և զչորրորդ մասն այլ»

5. Բ «և զ «Ե» մասն և զ «Բ» մասն»

6. Բ «բ»

կուտեղս արարի. և երկու հարեւր և յ. 7 դրամէ սկաւառակ մի արարի: Արդ գիտեա՛, թէ ընդ ամենայն քանի՞ էր լեալ ապագարէն 8:

ԺԹ Հարցումն. Այր մի յերիս եկեղեցիս եմուա՛ 1 և խնդրեաց յառուծոյ յառաջնումն, եթէ՛ 2 Տուր ինձ որչափ ունիմս և տամ՝ քեզ ինչ գահեկան: Նոյնպէս և յերկրորդումն ետ զԻնչն, նոյնպէս և յերրորդումն 3: Եւ առ իւր ոչինչ մնաց 4: Արդ գիտեա՛ թէ [ա191b] յառաջն քանի՞ ունէր:

Ի Հարցումն. Ներսէ՛հի Կամսարականի Շիրակայ 4 և Արշարունեաց տեսա՛ն բուն կանգնէր առ ստորոտով լերինն, որում՝ Արախն կոչեն: Եւ ի գիշերի միոջ մտին երամակք ցուց բազումք: Եւ ոչ լեալ ատակ որսորդացն՝ ընթացեալ 2 պատմեցին նմա ի գեաւղն Թալին 3: Եւ նորա իւրովի 4 եկեալ հանդերձ եղբայրաւքն և ազատաւքն 5 [բ75a] և մտեալ կոտորէին զերէսն: Եւ եղեն կալեալք ի Թակարդի 6 հասարակ երէոցն. և եղեն սպանեալքն նետիւ չորս 7 մասն. և զմատաղերէն ողջ կալան, որ եղև յ. 8 մասն. [ա192a] և եղեն մեռեալք ի նիզակէ Յի. 9 երէ: Արդ գիտեա՛ թէ ընդ ամենայն 10 քանի՞ լեալ էին:

ԻԱ Հարցումն. Ներսէ՛հ Կամսարական որդի Արշարի 4, անուանակից և նախնի այսմ՝ Ներսէհի 2, ի յաղթել պատերազմաւ 3 Բահլլճացն 4 առնու գերի սաստիկ յոյժ: Եւ հասեալ ի դուռն արքունի ընծայեցուցանէ թագաւորին պարսից զհասարակ գերեոյն: Եւ թուեալ 5 զհասարակն՝ ևս ընծայէ որդւոյ 6 արքայի զԻ. մասն: Եւ հրաժարեալ ի նոցանէ՝ դառնա[ւ] յաշխարհն 7 իւր: Եւ եկեալ ի տուն 8 գարիկպետի՝ յոյժ մեծարի

7. Բ «մթ.»

8. Բ «ընդ ամենայն քանի՞ լինէր ապարիւորէն»

1. Բ «մտանէր»

2. Բ «թէ»

3. Բ «և յերկրորդումն նոյնպէս ինչ և յերրորդումն»

4. Ա «չմնաց»

1. Ա «Շիրակայ»

2. Ա «ընթացեալք»

3. Բ «նմայ ի գեղն թողին»

4. Բ «իւրովին»

5. Բ «եղբայրաւքն և ազատաւքն»

6. Ա «ի Թակարդի աւելորդ էէն ընջիւ նշանով» Բ «ի կաթարթին»

7. Բ «դ.»

8. Բ «բթ. ան»

9. Բ «գճկ.»

10. Բ «թէ ամենայն»

1. Ա «արշարի» Բ «արշորի»

2. Բ «ներսէհի»

3. Բ «պատերազմացն»

4. Բ «Բախլլճեացն»

5. Բ «թողեալ»

6. Բ «որդոյ»

7. Բ «յաշխարհն»

8. Բ «ի տուն»

ի նմանէ, [ա192b] ոչ որպէս⁹ զնախարար, այլ որպէս⁹ զմի ոք ի թագաւորաց: Եւ սա տայ¹⁰ նմա¹¹ զ•Ը• մասն գեր[ւ]ոյն: Եւ եկեալ առ սպայապետն¹², զոր խորաւարանն¹³ կոչեն, և առաւել ևս ի նմանէ մեծարեալ¹⁴ տա[ւ] նմա զ•Ժ• մասն գեր[ւ]ոյն: Եւ ևս յառաջ եկեալ՝ հասանէ յաշխարհ իւր՝ և ընդ առաջ լինի նմա եղբայր իւր կրտսեր¹⁵ Հրահատ, և տա[ւ] նմա զ•Ժ• մասն գեր[ւ]ոյն¹⁶: Եւ ևս յառաջ եկեալ՝ ընդ առաջ¹⁷ լինին նմա ազատքն հայոց և տայ նոցա զինն մասն գեր[ւ]ոյն¹⁸: Եւ եկեալ ի վաղարշապատ՝ տայ ի սուրբ եկեղեցիսն¹⁹ զ•Ժ• մասն գեր[ւ]ոյն¹⁶: Եւ եկեալ Սահակ աւագ²⁰ եղբայր իւր՝ տա[ւ] [ա193a] նմա զ•Ի• մասն գեր[ւ]ոյն¹⁶: Եւ իւր մնաց •ՇՀ•²¹ անձն²²: Արդ գիտեա՛ թէ ընդ ամենայնն քանի՞ է լեալ²³:

Ի՞նչ Հարցումն. Փարաւոն արքայ եգիպտաց[ւ]ոց պատուէր զաւր ծընընդեան իւրոյ և սուրբութիւն¹ էր նորա յաւուրն յայնմ տալ •Ժ• նախարարացն ըստ տասնեկի² պատուոյն •Ճ• կարաս գինի խնկով³ կազմեալ: Արդ բաժանեսջիւր⁴ զայդ⁵ ըստ պատուոյն⁶ •Ճ• տասնեկին⁷:

Ի՞նչ Հարցումն. Շտեմարան¹ մի² էր իմ յորում կայր³ գարի կայթ •Մ•⁴: Մկներ մտին և զամենայն գարին կերան⁵: [ա75b] Ես մուկըն⁶ մի կալայ ի նոցանէ և պատուհասեցի: Նա խոստով[ա193b]անեաց⁷ և ասէ •Յիս •Զ• հատ եհատ: Արդ գիտեա՛ թէ ընդ ամենայնն քանի՞ հատ լեալ էր⁸ յշտեմարանին և կամ քանի՞ մկուներն որ կերանն⁹:

9. Բ. գաղափարագիր.

10. Ա. «տա»

11. Բ. «Եւս տայ նմայ»

12. Բ. «սպարապետն»

13. Ա. «խաւարանն» լուսանցքում աւելացրած «որ» = «խորաւարանն» Բ. «խորթարանն»

14. Ա. «մայնեալ»

15. Բ. «կրտսեր»

16. Բ. «գերոյն»

17. Բ. «ընդ յառաջ»

18. Բ. «և տա նմայ զ •թ. մասն գերոյն»

19. Բ. «ի սուրբ եկեղեցիսն տայ»

20. Բ. «աւագ»

21. Ա. «•ՇՀ•» Բ. «•եճճ•» ուղղելի •ՇՀ•, «Ծ» = Է.

22. Բ. չիք

23. Բ. «ընդ ամենայն քանի՞ լեալ էր».

ԹԹ

1. Ա. «սուրբութիւնն»

2. Ա. «•Ժ. եկի» Բ. «•Ժ. նեկի»

3. Ա. չիք.

4. Բ. «բաժանեսջիւր»

5. Բ. «զայտ»

6. Ա. Բ. «ըստ պատուոյն»

7. Բ. «•Ճ• ու •Ժ. նեկին»

ԹՉ

1. Ա. «ըշտեմարան»

2. Բ. չիք

3. Բ. «կայի»

4. Բ. «•բճ•»

5. Բ. «և կերան զամենայն գարին»

6. Բ. «և ևս մուկ»

7. Բ. «խոստովանեցաւ»

8. Բ. «ընդ ամենայն քանի՞ է հատ լեալ էր»

9. Բ. «մկուներ որ կերան»

Դի. Հարցումս. երեք աւագանք էին ի քաղաքին աթենացոց ¹ միտ-
 չափք և երեք ² ագուգայք գային յաւագանսն ³։ Մի ⁴ ագուգայն քանդի
 145 յորդ էր ⁵ ի ժամ մի ընդր զաւագան[ս]ն. երկրորդն ⁶ նուազ քան զնա՝
 յերկու ժամն ⁷ ընդր ⁸։ և երրորդն ⁹ առաւել նուազ՝ յերեք ժամն ¹⁰ ը-
 նդր ⁸։ Արդ գիտեալ թէ մինչ ի միասին խառնին ագուգայքն՝ ի քան-
 երորդ ¹¹ մասն ժամու ընուն ¹² զաւագանսն։

Հումումս և հարցմանն. [ա194a] Յառաջ քան զկատորածն էին
 150 •ՈՁԿ• ¹ հեծեալ։

Հումումս Բ հարցմանն. Լեալ էր ¹ մարգարիտն հարեւր և քառա-
 սուն և չորս ² հատ և գին մարգարտին •ՅԶԻ• դրամ։

Հումումս Գ հարցմանն. ¹ Լեալ էր ² գանձն կենդինար ³ •ՈՈՁԶ•։

Հումումս Դ հարցմանն. Լինի հոռգ ¹ ուխտին •ՎՄ• ² լիար ³։

155 Հումումս Ե հարցմանն. Լինի հոռգ ¹ սպայիցն կենդինար ² •ՄԽ•։

Հումումս Ջ հարցմանն. Լեալ էր ունջ ¹ հազարոյն •ՃԾ•։

Հումումս Զ հարցմանն. Լեալ էր ¹ ընդ ամենայն ձուկն •ՆԻ• ²։

ԵԳԷ

1. Բ. «աթենացոց»

2. Բ. «բ.»

3. Ա. «քային յաւագանն»

4. Բ. «մին»

5. Բ. «յորդոր է»

6. Ա. «երկրորդ»

7. Բ. «ի բ. ժամն»

8. Բ. «ընդր զաւագանն»

9. Ա. «երեքն» Բ. «և .գ.ն»

10. Բ. «ի երրորդ ժամն»

11. Բ. «ի քանի երրորդ»

12. Բ. «ընուն»

Ա

1. Բ. «ուէճկ.»

Բ

1. Ա. «լեալ է»

2. Բ. «ճիւղ.»

Գ

1. Ա. գրեթէ միշտ համառօտ՝ «լուծ», «լուծմունք», «լճ» և լըն,

2. Ա. «լեալ է»

3. Ա. «կենդ»

Դ

1. Բ. «հոռք»

2. Ա. «.ժո.» = 3600, պէտք է լինի .ՎՄ. = 3200, Ո = Մ, երկաթադրի վրիպակ,

3. Ա. «լիար»

Ե

1. Բ. «հոռք»

2. Ա. «սպայիցն կենդինար»

Զ

1. Բ. «ունչ»

Է

1. Բ. «լիեալ էր» այս ուղղագրութեամբ և ներքևում մի քանի անգամ,

2. Բ. «.գժի.»

469

Լուծումն Ը հարցմանն. Հասանէին յաւուրս¹ •ԻԵ•:

Լուծումն Թ հարցմանն. Լեալ էր վարադն •ՅԿ•¹ լիար²:

Լուծումն Ժ հարցմանն. Լեալ էր լոքն¹ •ՄԽ•² լիար³:

Լուծումն ԺԱ հարցմանն. Ունէր վաճառականն դահեկանս •ՍՅՀԶ•¹:

Լուծումն ԺԲ հարցմանն. Լեալ էր նա[ա194b]•ակն¹ •ԽԲ• գրամ:

Լուծումն ԺԳ հարցմանն. Լեալ էր խնձորն¹ •ՅԻ•:

Լուծումն ԺԴ հարցմանն. Էր գինին¹ փաս հարեւր և քսան և վեց²:

465

Լուծումն ԺԵ հարցմանն. Լեալ էր գինք ձիոյն¹ վեց հարեւր և տասը² և վեց² գահեկան:

Լուծումն ԺԶ հարցմանն. Հաւասարեաց գաղատոսն յաւուրս¹ •Հ•:

Լուծումն ԺԷ հարցմանն. [բ76a] Էր հացն ի նաւին •ԻԴԻ• կայթ:

Լուծումն ԺԸ հարցմանն. Լեալ էր ապաղարէն •ՏՄ•:

470

Լուծումն ԺԹ հարցմանն. Լինի դահեկան •ԻԼ• Ե•¹ զ•² Բ•³:

Լուծումն Ի հարցմանն. Ղեւ ընդ ամենայն երէն¹ •ՍՃԿ•:

Լուծումն ԻԱ հարցմանն. Լեալ էր ընդ ամենայն գերին¹ •ՍՄԽ•:

Լուծումն ԻԲ հարցմանն.¹

Ը

1. Բ «աւուրս»

Թ

1. Բ «գճկ»

2. Ա «լեար»

Ժ

1. Ա «լոգն»

2. Բ «բճխ»

3. Ա «լեար»

ԺԵ

1. Բ «նայհզ»

ԺԲ

1. Ա «լեալ է նաակն»

ԺԳ

1. Ա «լեալ է խնձորն»

ԺԴ

1. Բ «գինին այն»

2. Բ «փաս .ճժզ»¹ Ժ=Ի:

ԺԵ

1. Բ «ձիուն»

2. Բ «զճ. և .ժզ»

ԺԶ

1. Բ «յաւուրն»

ԺԹ

1. Բ «լինի դահեկան .իա. օ. զ. ը. Ա .իա. Ե. զ. Բ. ի. վերջին ինչ հետեւալ քսան երորդ լուծման թուահամարն է, շփոթմամբ այս պատասխանի մէջ մտած, Ե կամ օ նշանը=՝, զ=՝, ը=՝:

Ի

1. Բ «երէսն»

ԻԱ

1. Բ «գերինն»

ԻԲ

1. Ընթերցողի գիւրութեան համար դնում եմ նախ՝ խնդրի լուծումը (պատասխանը) սովորական թուանշաններով, ապա երկու ձեռագրերի ընթերցուածները:

- 175
11. $m_1 c_1 \hat{x}_1 \hat{x}_2 \hat{x}_3$
12. $q_1 c_1 \hat{x}_1 \hat{p}_1 \hat{x}_2$
13. $t_1 \hat{q}_1 \hat{x}_2 \hat{p}_1 q_1 \hat{q}_1$
14. $t_1 \hat{t}_1 \hat{p}_1 \hat{p}_1 q_1$
15. $\theta_1 \hat{x}_1$
16. $x_1 c_1 \hat{t}_1 \hat{x}_2 \hat{p}_1 \hat{t}_1 \hat{q}_1$
17. $x_1 \hat{p}_1 c_1 \hat{x}_2 \hat{p}_1 \hat{t}_1 \hat{q}_1 \hat{x}_3 [w195a]$
18. $x_1 \hat{q}_1 \hat{q}_1 \hat{x}_2 \hat{x}_3 \hat{p}_1$
19. $\theta_1 \hat{q}_1 \hat{t}_1 \hat{x}_2 \hat{p}_1 \hat{x}_3$
20. $x_1 \hat{p}_1 \hat{x}_2 \hat{p}_1 \hat{q}_1 \hat{p}_1$

185 Լ լեալ են մկուռնք կերաւոյք գաբուոյն² ճգ. 3 Պ.:

Հոծումն իդ, հարցմանն. Զուգախառնեալ ազուգայքն շնուն զուս
զանսն ի Ժգ, Ժգ, Ժգ, Ժգ, մասն ժամուն ՚:

- $$\begin{aligned} \text{1. } & 1 + \frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \frac{1}{4} + \frac{1}{5} \quad (=1 \frac{9}{14}) \\ \text{2. } & 3 + \frac{1}{2} + \frac{1}{10} + \frac{1}{40} + \frac{1}{88} \quad (=3 \frac{7}{14}) \\ \text{3. } & 5 + \frac{1}{5} + \frac{1}{15} + \frac{1}{44} + \frac{1}{60} + \frac{1}{66} \quad (=5 \frac{5}{14}) \\ \text{4. } & 7 + \frac{1}{5} + \frac{1}{20} + \frac{1}{44} \quad (=7 \frac{5}{14}) \\ \text{5. } & 9 + \frac{1}{11} \quad (=9 \frac{1}{11}) \\ \text{6. } & 10 + \frac{1}{2} + \frac{1}{5} + \frac{1}{10} + \frac{1}{22} + \frac{1}{50} + \frac{1}{55} \quad (=10 \frac{10}{11}) \\ \text{7. } & 12 + \frac{1}{2} + \frac{1}{10} + \frac{1}{22} + \frac{1}{50} + \frac{1}{55} + \frac{1}{55} \quad (=12 \frac{8}{11}) \\ \text{8. } & 14 + \frac{1}{5} + \frac{1}{40} + \frac{1}{45} + \frac{1}{22} \quad (=14 \frac{6}{11}) \\ \text{9. } & 16 + \frac{1}{5} + \frac{1}{10} + \frac{1}{22} + \frac{1}{55} \quad (=16 \frac{4}{11}) \\ \text{10. } & 18 + \frac{1}{12} + \frac{1}{22} + \frac{1}{55} + \frac{1}{44} \quad (=18 \frac{2}{11}) \end{aligned}$$

132 133 134 (135 136)
 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1041 1042 1043 1044 1045 1046 1047 1048 1049 1050 1051 1052 1053 1054 1055 1056 1057 1058 1059 1060 1061 1062 1063 1064 1065 1066 1067 1068 1069 1070 1071 1072 1073 1074 1075 1076 1077 1078 1079 1080 1081 1082 1083 1084 1085 1086 1087 1088 1089 1090 1091 1092 1093 1094 1095 1096 1097 1098 1099 1100 1101 1102 1103 1104 1105 1106 1107 1108 1109 1110 1111 1112 1113 1114 1115 1116 1117 1118 1119 1120 1121 1122

Բ. ձեռագրի ընթերցումը. «Մինն ք (ընդունած). անուն ծ, ծ է
 Բ. Դ. օ ծ Խ ձ Բ, Երևես. է Դ ծ Ե Խ Դ, է է Դ, է, Դ, Խ, Խ, Խ Դ, Ե թ ծ Խ,
 Զ. ծ օ Ե ծ, Խ Լ. Լ. Դ, Ե, ծ Բ օ, ծ, Խ Բ, Լ. Լ Դ ծ է, Ը, ծ Դ Դ ծ. ծ է Խ Բ,
 Թ, ծ Դ Ե ծ Խ Բ ծ է, Թ, ծ Դ ծ Բ Բ, Լ Դ Խ Դ»

1. R. 2/p e.m.

2. Բ «կերող դարոյ»

トフ

1. Բ. Քի. դ զ ժ. զ ժ և մասն ժամունն կարգալ. $\frac{1}{4} + \frac{1}{8} + \frac{1}{16} + \frac{1}{32}$ մասն ժամունն
Հատ յաջող է վերջացնում այս Բ ձեռագրի գրելը դնելով հետևեալ համառոտ յի-
շատահարանը. եղբայր օրինանն այսպէս էր և չեմ ի հասկանալ, մի մեղադրել յիսա-
լանացոյ զի ոչ եմ հմուտ բանիսս: